

Výkon trestu

Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu podle § 321 odst. 3 trestního řádu poté, co soud neodstraní vadu v řádném doručení této výzvy způsobenou doručováním na jinou adresu, než kterou označil obviněný jako doručovací, je porušením práva na zbavení osobní svobody pouze z důvodů a způsobem, který stanoví zákon, podle čl. 8 odst. 2 věty první Listiny základních práv a svobod a čl. 5 odst. 1 písm. b) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. I.ÚS 1845/25 ze dne 15.1.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele P. K., zastoupeného JUDr. F.S., MBA, advokátem, sídlem P., proti příkazu k dodání do výkonu trestu vydanému Krajským soudem v Praze dne 16. května 2025 č. j. 6 T 79/2023-1430, za účasti Krajského soudu v Praze jako účastníka řízení, tak, že příkazem k dodání do výkonu trestu vydaným Krajským soudem v Praze dne 16. května 2025 č. j. 6 T 79/2023-1430 bylo porušeno základní právo stěžovatele nebýt zbaven osobní svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon, zaručené čl. 8 odst. 2 věty první Listiny základních práv a svobod a čl. 5 odst. 1 písm. b) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve spojení se základním právem na ochranu soukromého a rodinného života podle čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Z odůvodnění:

Vymezení věci a shrnutí řízení před obecnými soudy

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, namítá stěžovatel zásah do jeho práva na osobní svobodu podle čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a čl. 5 odst. 1 písm. b) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") a práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. K tomu mělo dojít vydáním a realizací napadeného příkazu k dodání do výkonu trestu, který byl dle stěžovatele vydán v rozporu se zákonem.

2. Z ústavní stížnosti, jejích příloh a spisového materiálu zjistil Ústavní soud následující skutečnosti. Stěžovatel byl rozsudkem Krajského soudu v Praze (dále jen "krajský soud") ze dne 18. 4. 2024 č. j. 6 T 79/2023-1228 uznán vinným zvláště závažným zločinem loupeže podle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) trestního zákoníku, přečinem prisvojení pravomoci úřadu podle § 328 trestního zákoníku a přečinem porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku. Za uvedené trestné činy a další sbíhající se trestné činy byl stěžovateli uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání osmi roků. Citovaný rozsudek nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 2. 2025 č. j. 2 To 68/20254-1332, kterým bylo mimo jiné zamítnuto odvolání stěžovatele. Dovolání stěžovatele proti tomuto rozhodnutí bylo odmítnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2025 č. j. 4 Tdo 666/2025-1536.

3. Po právní moci označených rozhodnutí byl stěžovatel krajským soudem vyzván k nástupu do výkonu trestu odnětí svobody, nicméně tuto výzvu se krajskému soudu nepodařilo úspěšně doručit stěžovateli na místo trvalého pobytu ani poštovními službami, ani prostřednictvím Policie České republiky. Vzhledem k těmto okolnostem vydal krajský soud vůči stěžovateli dne 16. 5. 2025 napadený příkaz k dodání do výkonu trestu odnětí svobody. Ten byl Policií České republiky

realizován dne 29. 5. 2025.

II. Argumentace stěžovatele a vyjádření účastníka řízení

4. Proti tomuto příkazu podává stěžovatel ústavní stížnost, v níž namítá, že jím bylo zasaženo do jeho práva na osobní svobodu podle čl. 8 odst. 2 Listiny a čl. 5 odst. 1 písm. b) Úmluvy a práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Tento zásah spatřuje především v nedodržení zásady zákonnosti omezení osobní svobody. Dle stěžovatele nebyly splněny zákonné podmínky pro vydání příkazu k dodání do výkonu trestu podle § 321 odst. 3 trestního řádu. Tvrdí, že výzva k dobrovolnému nástupu do výkonu trestu podle § 321 odst. 1 a 2 mu nebyla řádně doručena, neboť ji soud zasílal na adresu jeho trvalého pobytu, přestože znal jeho odlišnou korespondenční adresu, která tak byla primární doručovací adresou v souladu s § 63 odst. 2 trestního řádu. Tuto adresu navíc uvedl na přímou výzvu vrchního soudu v rámci odvolacího řízení, přičemž o tomto úkonu je doklad ve spisovém materiálu. Stejně tak byl krajský soud ze spisu obeznámen s místem pobytu, které stěžovatel nahlásil při propuštění z výkonu trestu ve věznici Bělušice. Stěžovateli tedy až do okamžiku realizace příkazu k dodání do výkonu trestu nebylo známo, kdy a kam se má k výkonu trestu odnětí svobody dostavit. Realizace příkazu pak představuje intenzivnější formu zásahu do práva na osobní svobodu než dobrovolný nástup na základě výzvy, která navíc umožňuje zařídit si soukromý život a rodinné záležitosti před nástupem do výkonu trestu.

5. Krajský soud ve svém vyjádření odkázal na průběh trestního řízení proti stěžovateli, které bylo zčásti vedeno v režimu řízení proti uprchlému, neboť stěžovatel nebyl pro soud dosažitelný. Vzhledem k tomu, že nebylo výzvu možné doručit ani jedním ze zvolených způsobů, měl poté krajský soud za to, že existuje reálná obava, že nebude stěžovatel ochoten podrobit se výkonu trestu a byl vydán napadený příkaz. Vzhledem ke stručnosti a obsahu vyjádření krajského soudu je Ústavní soud stěžovateli k replice nezasílal.

III. Procesní podmínky řízení

6. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou osobou, která byla účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je zastoupen advokátem dle § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovateli zákon nepřiznává opravné prostředky proti napadenému rozhodnutí. Ústavní soud rozhodoval bez ústního jednání, neboť od něj neočekával další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu a contrario).

IV. Posouzení Ústavním soudem

7. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti a tuto svoji pravomoc vykonává mimo jiné tím, že podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. též § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Není součástí soustavy soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy), není jim instančně nadřízen a nezasahuje do rozhodovací činnosti soudů vždy, když dojde k porušení podústavní normy, ale až tehdy, představuje-li takové porušení současně porušení ústavně zaručeného základního práva nebo svobody (srov. např. náleze ze dne 25. 1. 1995 sp. zn. II. ÚS 45/94).

8. Ústavní soud ve shodě s Evropským soudem pro lidská práva přikládá vysokou míru ochrany právu na osobní svobodu a klade vysoké požadavky na situace, kdy může být toto právo omezeno (např. rozsudek ESLP ze dne 22. října 2018 S., V. a A. proti Dánsku, č. 35553/12 a další, rozsudek ze dne 29. března 2010 Medvedyev a ostatní proti Francii, č. 3394/03, rozsudek ze dne 22. prosince 2020 Selahattin Demirtas (č. 2) proti Turecku, č. 14305/17; náleze Ústavního soudu ze dne 17. července

2024 sp. zn. III. ÚS 35/24, bod 22). Úmluva i Listina shodně stanoví jako klíčové kritérium posuzování přípustnosti zbavení osobní svobody to, zda k němu došlo v souladu se zákonem (čl. 5 odst. 1 věta druhá Úmluvy a odst. 2 písm. b), čl. 8 odst. 2 Listiny).

9. V případě nástupu do výkonu trestu odnětí svobody stanoví trestní řád v § 321 konkrétní postup, jakým má být realizován, přičemž výchozím předpokladem je dobrovolný nástup odsouzeného do výkonu trestu na základě výzvy (§ 321 odst. 1 trestního řádu věta první). Teprve v případech, kdy je odsouzený shledán nebezpečným nebo existují důvodné obavy z toho, že se bude nástupu do výkonu trestu vyhýbat, případně v situaci neuposlechnutí výzvy k dobrovolnému nástupu do výkonu trestu může být vydán příkaz k dodání do výkonu trestu (§ 321 odst. 1 věta druhá, odst. 3). V případě stěžovatele pak byly provedeny obě fáze realizace výkonu, neboť chronologicky došlo k vydání příkazu k dodání do výkonu trestu ve zjevné souvislosti s nemožností doručit stěžovateli výzvu. Ve vyjádření však mimo to krajský soud odůvodnil vydání příkazu také procesní historií trestního řízení stěžovatele a obavou z vyhýbání se výkonu trestu.

10. Pokud jde o neuposlechnutí výzvy, dal Ústavní soud za pravdu stěžovateli stran nesprávného doručování této výzvy. Právní zástupce stěžovatele na přímou výzvu vrchního soudu jako soudu odvolacího (č. l. 1294 trestního spisu) uvedl doručovací adresu stěžovatele jakožto realizaci jeho práva podle § 63 odst. 2 trestního řádu, přičemž o tomto úkonu je ve spisu jednoznačný doklad (č. l. 1295). Krajský soud při realizaci pravomocného odsuzujícího rozsudku ignoroval tuto skutečnost a dále výzvu zasílal stěžovateli na adresu jeho trvalého pobytu v rozporu s § 63 odst. 2 trestního řádu. Výzva proto stěžovateli nikdy nebyla řádně doručena. Nelze tak stěžovateli klást za vinu, že dle této výzvy nejednal, nebyl-li řádně seznámen s jejím obsahem. Přestože si stěžovatel mohl být vědom právní moci odsuzujícího rozsudku, bez informací obsažených ve výzvě (resp. nařízení výkonu trestu odnětí svobody) nemohl vědět, ve které konkrétní věznicí a do jakého dne má nastoupit výkon uloženého trestu. K obdobným závěrům Ústavní soud dospěl např. v nálezu ze dne 11. října 2022 sp. zn. II. ÚS 1693/22 nebo v nálezu ze dne 31. ledna 2017 sp. zn. III. ÚS 2944/16.

11. Jedním z cílů institutu výzvy k dobrovolnému nástupu výkonu trestu odnětí svobody je respekt k soukromému a rodinnému životu odsouzených a možnost zařídit si své "světské" záležitosti před pobytem ve věznicí (viz nálezy sp. zn. II. ÚS 1693/22, b. 11; obdobně také JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 7. vydání, Praha: Leges, 2023, s. 853). Odsouzený tak má možnost rozloučit se se svými blízkými, domluvit a zabezpečit fungování rodiny po dobu výkonu svého trestu, domluvit se na způsobu komunikace a návštěv, zajistit si finanční prostředky po dobu výkonu trestu a mnoho dalšího. To vše je logicky nemožné v případě, kdy odsouzený neví, kam a především do jaké data má trest odnětí svobody nastoupit. Právě k tomu došlo v případě stěžovatele, kdy postupem obecných soudů a následnou realizací příkazu k dodání do výkonu trestu mu bylo znemožněno připravit se na výkon trestu a uzpůsobit tomu své osobní i rodinné záležitosti. Proto posuzoval Ústavní soud věc rovněž prismatem práva na ochranu soukromého a rodinného života.

12. K dodatečným důvodům pro vydání napadeného příkazu, které uvedl krajský soud ve svém vyjádření, Ústavní soud dodává, že tyto důvody vyjevil krajský soud poprvé právě ve vyjádření zaslaném na výzvu Ústavního soudu, neobjevují se ani v napadeném příkazu, ani k nim nelze dospět z jiných okolností. Je pravdou, že část trestního řízení byla proti stěžovateli vedena v režimu řízení proti uprchlému, což se změnilo jeho dodáním do výkonu jiného trestu; stěžovatel byl však posléze kontaktní a participoval na odvolacím řízení i osobně. Stejně tak byl krajský soud obeznámen s faktem, že byl stěžovatel podmíněně propuštěn z výkonu tohoto trestu odnětí svobody a o jeho aktuální pobytové i doručovací adrese. Tyto závěry rovněž dále problematizuje, že k přímému dodání do výkonu trestu nepřistoupil předseda senátu odvolacího soudu podle § 321 odst. 1 věty druhé trestního řádu, ale až krajský soud v režimu § 321 odst. 3 trestního řádu. Z konkrétních okolností tedy nelze seznat, resp. není zjevná úvaha soudu o tom, že by hrozilo vyhýbání se výkonu trestu stěžovatelem. Ani v tomto směru tak příkaz k dodání do výkonu trestu nemá zákonný podklad.

V. Závěr

13. Ústavní soud proto shledal, že napadený příkaz k dodání do výkonu trestu byl vydán bez splnění zákonných podmínek, a porušuje tak stěžovatelovo základní právo na osobní svobodu. Toto právo bylo porušeno rovněž ve spojení s právem na ochranu soukromého a rodinného života, neboť v důsledku nesprávného postupu soudu bylo stěžovateli znemožněno obstarat si podle svého uvážení a v konkrétním časovém horizontu své soukromé a rodinné záležitosti spojené s jeho výkonem trestu odnětí svobody. Následkem nesprávného vydání napadeného příkazu byl realizován také zásah Policie České republiky pro dodání stěžovatele do výkonu trestu, proti němuž však stěžovatel nebrojí. Ústavní soud nad rámec konstatování porušení základních práv nepřistoupil ke zrušení napadeného příkazu k dodání do výkonu trestu, neboť ten byl jeho faktickou realizací zkonsumován a jeho zrušení tak postrádá smyslu. Ústavní soud tímto závěrem současně nezpochybňuje samotné omezení stěžovatelovy svobody výkonem trestu odnětí svobody, které je realizováno na základě pravomocného rozhodnutí.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)